

OBSAH

Predhovor.....	13
I. ÚVOD DO LEKÁRSKEJ PARAZITOLÓGIE.....	17
Základné pojmy v parazitológii.....	17
Pseudoparazitárne útvary.....	18
Preadaptácia organizmu na parazitický spôsob života.....	19
Adaptácie parazitov vyvolané parazitickým spôsobom života.....	19
Vplyv parazita na hostiteľa.....	20
II. LEKÁRSKA PROTOZOOLÓGIA.....	23
Patogénne prvky (<i>Protozoa</i>), morfológia a ich rozdelenie.....	23
1. Črevné protozoárne infekcie u človeka.....	25
1.1. Améby (<i>Entamoeba histolytica</i>).....	26
Ochorenie: amoebiasis, amébóza, amébová dyzentéria.....	26
Ostatné črevné améby (<i>Entamoeba dispar</i> , <i>Entamoeba coli</i> , <i>Dientamoeba fragilis</i> , <i>Entamoeba hartmanni</i> , <i>Endolimax nana</i> , <i>Iodamoeba bütschlii</i> , <i>Entamoeba polecki</i>).....	31
1.2. Bičikovce (<i>Giardia intestinalis</i>).....	37
Ochorenie: giardiosis, giardióza, synonymum lambliasis, lamblióza.....	37
Ostatné črevné bičikovce (<i>Chilomastix mesnili</i> , <i>Retortamonas intestinalis</i> , <i>Enteromonas hominis</i> , <i>Pentatrichomonas hominis</i>).....	41
1.3. Nálevníky (<i>Balantidium coli</i>).....	42
Ochorenie: balantidiosis, balantidióza.....	42
1.4. Kokcidie (<i>Cryptosporidium parvum</i>).....	46
Ochorenie: cryptosporidiosis, kryptosporidióza.....	46
Ostatné črevné kokcidie (<i>Isospora belli</i> , <i>Isospora natalensis</i>).....	51
Ochorenie: isosporosis, izosporóza.....	51
<i>Sarcocystis hominis</i> (synonymum <i>Sarcocystis bovihominis</i>), <i>Sarcocystis suihominis</i>	54
Ochorenie: sarcocystosis, sarkocystóza.....	54
1.5. Mikrosporídie (<i>Encephalitozoon spp.</i> , <i>Enterocytozoon bienersi</i> , <i>Septata intestinalis</i> , <i>Nosema bombycis</i>).....	58
Ochorenie: microsporidiosis, mikrosporidióza.....	58
2. Extraintestinálne protozoárne nákazy tkanív a vnútorných orgánov človeka.....	62
2.1. Améby (<i>Entamoeba histolytica</i>).....	63
Ochorenie: amoebiasis, amébóza, extraintestinálna amébóza.....	63
Ostatné dutinové améby (<i>Entamoeba gingivalis</i> - <i>buccalis</i>).....	65
2.2. Voľne žijúce améby (<i>Naegleria fowleri</i> , <i>Acanthamoeba spp.</i> , <i>Balamuthia mandrillaris</i>).....	65
Ochorenie: primárna amébová meningoencefalitída, naeglerióza, granulomatózna amébová encefalitída, akantamébóza, amébová keratitída.....	65
2.3. Trichomonády (<i>Trichomonas vaginalis</i>).....	72
Ochorenie: trichomoniasis urogenitalis, urogenitálna trichomonóza.....	72
Ostatné dutinové trichomonády (<i>Trichomonas tenax</i>).....	77

2.4. Kokciédie (<i>Toxoplasma gondii</i>).....	77
Ochorenie: toxoplasmosis, toxoplazmóza.....	77
2.5. Pneumocysty (<i>Pneumocystis carinii</i> , <i>Pneumocystis jiroveci</i>).....	82
Ochorenie: pneumocystosis, pneumocystóza, pneumocystová pneumónia	82
2.6. Leišmánie (<i>Leishmania donouani</i> , <i>Leishmania tropica</i> , <i>Leishmania brasiliensis</i> , <i>Leishmania mexicana</i>).....	87
Ochorenie: leishmaniosis, leišmanióza.....	87
Leishmaniosis cutanea. kožná leišmanióza a jej vyvolávateľia (<i>Leishmania cutanea</i> , <i>Leishmania major</i> , <i>Leishmania tropica</i> , <i>Leishmania aethiopica</i>).	87
Leishmaniosis mucocutanea, sliznicovokožná leišmanióza a jej vyvolávateľia (<i>Leishmania mexicana</i> , <i>Leishmania brasiliensis</i>).....	91
Leishmaniosis visceralis. viscerálna leišmanióza a jej vyvolávateľia (<i>Leishmania donouani</i> , <i>Leishmania infantum</i> , <i>Leishmania chagasi</i>).	91
2.7. Trypanozómy (americké) (<i>Trypanosoma cruzi</i>).....	94
Ochorenie: trypanosomiasis, trypanozomóza (trypanosomóza). morbus Chagas. Chagasova choroba.....	94
<i>Trypanosoma rangeli</i>	98
3. Protozoárne nákazy krvného a lymfatického systému človeka	99
3.1. Trypanozómy (africké) (<i>Trypanosoma gambiense</i> , <i>Trypanosoma rhodesiense</i>)	100
Ochorenie: trypanosomiasis, trypanozomóza (trypanosomóza). spavá choroba....	100
3.2. Plazmódiá (<i>Plasmodium malariae</i> , <i>Plasmodium ovale</i> , <i>Plasmodium vivax</i> , <i>Plasmodium falciparum</i>).....	106
Ochorenie: malária, malária.....	106
Malária quartana (štverdňová malária).....	110
Malária tertiana benigna (trojdňová benigna malária).....	110
Malária tertiana maligna (tropická maligna malária).....	111
3.3. Babézie (<i>Babesia microti</i> , <i>Babesia gibsoni</i> , <i>Babesia divergens</i> , <i>Babesia bovis</i>).....	117
Ochorenie: babesiosis, babezióza.....	117
III. LEKÁRSKA HELMINTOLÓGIA	122
Patogénne červy (<i>Helminthes</i>). morfológia a ich rozdelenie.....	122
4. Črevné nákazy u človeka spôsobené nematódami	125
4.1. Hlístovce (<i>Nematoda</i>).....	126
Škrkavka detská (<i>Ascaris lumbricoides</i>).....	126
Ochorenie: ascariasis, askarióza.....	126
Tenkohlavec ľudský (<i>Trichuris trichiura</i>).....	132
Ochorenie: trichuriasis, trichurióza.....	132
Mŕľa detská (<i>Enterobius vermicularis</i> , synonymum <i>Oxyuris uermicularis</i>).....	137
Ochorenie: enterobiosis, enterobióza, oxyuriasis, oxyurióza.....	137
Machovec ľudský (<i>Ancylostoma duodenale</i>).....	142
Ochorenie: ancylostomiasis, ankylostomóza.....	142
Machovec americký (<i>Necator americanus</i>).....	142
Ochorenie: necatoriosis, nekatorióza.....	142
Háďatko črevné (<i>Strongyloides stercoralis</i>).....	147
Ochorenie: strongyloidosis, strongyloidóza.....	147
5. Črevné nákazy u človeka spôsobené cestódami	152
5.1. Pásomnicovce (<i>Cestodes</i>).....	153
Pásomnica bezbranná (<i>Taenia saginata</i> , synonymum <i>Taeniarhynchus saginatiis</i>).....	153
Ochorenie: taeniasis, tenióza, taeniarhynchosis, teniarynchóza.....	153
Pásomnica dlhočlánková (<i>Taenia solium</i>).....	158
Ochorenie: taeniasis, tenióza.....	158
Pásomnica detská (<i>Hymenolepis nana</i>).....	162

Ochorenie: hymenolepiosis, hymenolepióza.....	162
Pásomnica potkania (<i>Hymenolepis diminuta</i>).....	166
Ochorenie: hymenolepiosis, hymenolepióza.....	166
Pásomnica psia (<i>Dipylidium caninum</i>).....	167
Ochorenie: dipylidiosis, dipylidióza.....	167
Škárovec široký (<i>Diphyllobothrium latum</i>).....	168
Ochorenie: diphyllobothriosis, difylobotrióza.....	168
6. Črevné nákazy u človeka spôsobené trematódami.....	173
6.1. Motolice (<i>Trematodes</i>).....	174
Motolica črevná (<i>Fasciolopsis buski</i>).....	174
Ochorenie: fasciolopsiosis, fasciolopsiáza.....	174
Motolica egyptská (<i>Heterophyes heterophyes</i>).....	178
Ochorenie: heterophyosis, heterofyóza.....	178
Motolica malá (<i>Metagonimus yokogawai</i>).....	179
Ochorenie: metagonimosis, metagonimóza.....	179
7. Nákazy krvného systému človeka spôsobené trematódami.....	180
7.1. Motolice (<i>Trematodes</i>).....	181
Krvnička močová (<i>Schistosoma haematobium</i>).....	182
Ochorenie: schistosomiasis, schistozomóza (schistosomóza), bilharziosis, bilharzióza.....	182
Krvnička črevná (<i>Schistosoma mansoni</i>).....	183
Ochorenie: schistosomiasis, schistozomóza (schistosomóza), bilharziosis, bilharzióza.....	183
Krvnička pečeňová (<i>Schistosoma japonicum</i>).....	186
Ochorenie: schistosomiasis, schistozomóza (schistosomóza), bilharziosis, bilharzióza.....	186
<i>Schistosoma intercalatum</i>	187
Ochorenie: schistosomiasis, schistozomóza (schistosomóza), bilharziosis, bilharzióza.....	187
8. Extraintestinálne nákazy tkanív a vnútorných orgánov človeka spôsobené trematódami.....	190
8.1. Motolice (<i>Trematodes</i>).....	191
Motolica pečeňová (<i>Fasciola hepatica</i>).....	191
Ochorenie: fasciolosis, fasciolóza.....	191
Motolica žľčová (<i>Clonorchis sinensis</i>).....	196
Ochorenie: clonorchiasis, klonorchióza.....	196
Motolica psia (<i>Opisthorchis felineus</i>), motolica thajská (<i>Opisthorchis viverrini</i>)	200
Ochorenie: opisthorchiosis, opistorchióza.....	200
Motolica kopijovitá (<i>Dicrocoelium dendriticum</i>).....	201
Ochorenie: dicrocoeliosis, dikrocelióza.....	201
Motolica pľúcna (<i>Paragonimus westermani</i>).....	204
Ochorenie: paragonimiasis, paragonimóza.....	204
Cerkáriová dermatitída, schistozómová cercarióza.....	208
9. Extraintestinálne nákazy tkanív a vnútorných orgánov človeka spôsobené cestódami.....	209
9.1. Pásomnicovce (<i>Cestodes</i>).....	210
Pásomnica psia, synonymum pečeňová (<i>Echinococcus granulosus</i>).....	210
Ochorenie: echinococcosis (hydatidosis), echinokokóza (hydatidóza) cystická (unilokulárna).....	210
Pásomnica líščia (<i>Echinococcus multilocularis</i>).....	215
Ochorenie: echinococcosis (hydatidosis), echinokokóza, alveokokóza (hydatidóza) multilokulárna, alveolárna.....	215
9.2. Cysticerkóza - cysticercosis (cysticercus bovis, cysticercus cellulosa, cysticercus racemosus).....	219

10. Extraintestinálne nákazy tkanív a vnútorných orgánov človeka spôsobené nematódami	223
10.1. Hlístovce (<i>Nematoda</i>)	224
Svalovec stočený (<i>Trichinella spiralis</i>).....	224
Ochorenie: trichinellosis, trichinosis, trichinelóza, trichinóza.....	224
Škrkavka psia (<i>Toxocara canis</i>), škrkavka mačacia (<i>Toxocara cati</i>).....	229
Ochorenie: toxocarosis, toxokaróza.....	229
<i>Angiostrongylus costaricensis</i> , <i>Angiostrongylus cantonensis</i>	234
Ochorenie: angiostrongylosis, angiostrongylóza.....	234
<i>Anisakis sp.</i>	239
Ochorenie: anisakiosis, anizakióza.....	239
Vlasovec medinský (<i>Dracunculus medinensis</i>).....	240
Ochorenie: dracunculosis, drakunkulóza.....	240
11. Parazitárne nákazy krvného a lymfatického systému človeka spôsobené nematódami	245
11.1. Hlístovce (<i>Nematoda</i>)	246
Vlasovec miazgový (<i>Wuchereria bancrofti</i>)	246
Ochorenie: wuchereriosis, wuchererióza.....	246
Vlasovec malajský (<i>Brugia malayi</i>).....	250
Ochorenie: brugiosis, brugióza.....	250
Vlasovec očný (<i>Loa loa</i>).....	251
Ochorenie: loaosis, loaóza.....	251
Vlasovec kožný (<i>Onchocerca volvulus</i>).....	255
Ochorenie: onchocercosis, onchocerkóza.....	255
Vlasovec psí (<i>Dirofilaria immitis</i> , <i>Dirofilaria repens</i>).....	259
Ochorenie: dirofilariosis, dirofilarióza.....	259
IV. OPORTÚNNE PARAZITÓZY U IMUNODEFICIENTNÝCH PACIENTOV	261
V. NAJČASTEJŠIE SPÔSOBY VZNIKU INFEKcie	264
VI. PRÍLEŽITOSTNE PARAZITICKÉ ČERVY	266
Acanthocephala (háčikohlavce).....	266
VII. PRÍLEŽITOSTNE PARAZITICKÉ ČLÁNKOVCE	267
Hirudinea (píjavice).....	267
Pentastomida (jazýčnatky).....	268
VIII. LEKÁRSKA ARACHNOENTOMOLÓGIA	269
Arthropoda (článkonožce)	271
Acarina (roztोče)	271
Metastigmata, synonymum Ixodides (klieščaky).....	272
Argasidae (kliešťakovité).....	272
Ixodida (kliešte).....	273
Ixodidae (kliešťovité).....	273
Mesostigmata (roztоče).....	276
Dermanyssidae (čmelíkovité).....	276
Prostigmata, synonymum Trombidiformes (zamatovkovité).....	277
Demodicidae (trudníkovité).....	277
Trombiculidae (zamatovkovité).....	278
Astigmata, synonymum Sarcoptiformes (zákožkovce).....	279
Sarcoptidae (zákožkovité).....	279
Acaridae (skladokazovité).....	282
Pyroglyphidae.....	286
Hexapoda	287
Insecta (hmyz).....	287

Anoplura (vši).....	287
Heteroptera (ploštice).....	291
Reduviidae (zákernicovitě).....	291
Cimicidae (plošticovitě).....	293
Siphonaptera, synonymum Aphaniptera (blchy).....	295
Pulicidae (blchovitě).....	296
Ceratophyllidae.....	297
Hectopsyllidae.....	297
Diptera (dvojkřídlovce).....	298
<i>Nematocera</i> (hmyz cicajúci krv).....	299
Phlebotomidae (flebotómy - kútovky).....	299
Culicidae (komárovitě).....	300
Simuliidae (muškovitě).....	303
Ceratopogonidae (pakomárikovitě).....	304
<i>Brachycera</i> (muchy).....	305
Tabanidae (ovadovitě).....	305
Glossinidae (muchy bodavé).....	307
<i>Synantropné</i> <i>dvojkřídlovce</i>	308
Muscidae (muchovitě).....	308
<i>Symbolilné muchy cicajúce krv</i>	310
<i>Sekretofágne symbolilné muchy</i>	310
<i>Myiózy a ich vyvolávateľa</i>	310
Calliphoridae (bzučivkovitě).....	310
Sarcophagidae (mäsiarkovitě).....	312
Hypodermatidae (strečkovitě).....	312
Oestridae (strečkovitě).....	313
Cuterebridae.....	313
Blattodea (šváby).....	314
Scorpiones (šfúry).....	315
Araneida (pavúky).....	316
Chilopoda (stonožky).....	316

IX. LABORATÓRNA DIAGNOSTIKA.....317

Odber biologického materiálu na parazitologické vyšetrenie, jeho predbežné spracovanie a laboratórne vyšetrenie.....	317
Biologický materiál, ktorý sa odoberá na parazitologické vyšetrenie.....	317
Odber materiálu na spracovanie a vyšetrenie v diagnostickom laboratóriu.....	317
Stolica.....	317
Odber perianálneho odtlačku a steru.....	321
Moč.....	322
Spútum.....	322
Vaginálny a uretrálny výter, prípadne odber prostatického sekretu.....	322
Duodenálna šťava.....	323
Mozgovomiechový mok.....	323
Bioptické materiály.....	323
Punktát z pečeneového abscesu.....	323
Punktát z lymfatickej uzliny.....	323
Punktát zo sterna alebo zo sleziny.....	324
Materiál z kožných vredov.....	324
Excízia kože a tkanivový mok z okolia podkožných uzlov.....	324
Skarifikácia pokožky pri svrabe.....	324
Zoškraby z črevnej sliznice.....	325
Rôzne exstirpované tkanivá.....	325
Exstirpované lymfatické uzliny.....	325
Excízia zo svalov.....	325
Pečeňové tkanivo.....	325
Materiál z kyretáže abortu.....	325

Rôzne materiály (tkanivá) odobraté pri pitve.....	326
Parazitické červy.....	326
Článkonožce.....	326
Krv.....	326
Krv na sérologickú diagnostiku.....	326
Krvné mikroskopické preparáty.....	327
Krv na izolačný pokus na živnej pôde alebo zvierati.....	327
Odber krvi na osobitné vyšetrenie.....	327
Zoznam farebných schém biologických cyklov použitých v učebnici	328
Obrazová príloha.....	331
Viacjazyčné názvy parazitických protozoí a helmintov uvedených	
 v tejto knihe.....	362
Literatúra.....	374
Zoznam použitých skratiek.....	377
Register.....	378